

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р *Милен Тодоров Любенов*, СУ „Св. Климент Охридски“,
Политически науки (3.3.)

на дисертацията на **Димитра Димитрова Воева** на тема **„Демократичната маска на политическото инженерство: измененията на изборните правила в България (2009-2021 г.)“**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.3. Политически науки (Политология – Български политически процес)

Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд разглежда актуална и значима тема – измененията на изборните правила в България в периода 2009-2021 г. Тази тема е обект на неспирен политически дебат, натоварен обикновено с големи обществени очаквания и популизъм.

Дисертацията представлява задълбочено и завършено изследване, отговарящо на всички формални и академични критерии. Състои от 195 страници основен текст, включващ увод, три глави и заключение и пет приложения с обем 145 страници. Предмет на изследване са реформите в изборното законодателство и ефектите от промените. Налице е ясно формулирана хипотеза, която гласи, че политическият елит инструментализира изборните реформи с цел да реализира сравнителни предимства преди изборите. Изследователски задачи са ясно дефинирани и операционализирани, което придава добра структурираност на текста.

Структура, съдържание и резултати на дисертацията

Първа глава представя теоретичната част на дисертацията. Задълбочено и компетентно са разгледани основни теоретични въпроси, свързани с изборните реформи като средство за политически инженеринг. Направен е преглед на видовете избирателни системи и връзката им с партийните системи. Включена е кратка съдържателна ретроспекция на българските избирателни системи.

Чрез качествен анализ във втора глава са разглеждани парламентарните дебати с мотивите по една или друга позиция. Това дава възможност да се проследи дали дадена политическа партия променя своята позиция по даден въпрос във времето и защо го прави – чисто конюнктурно, за да извлече предполагаеми ползи за себе си преди изборите или следвайки последователна стратегия и принципи.

Трета глава анализира практическите резултати от изборните изменения. Тук дисертантът трябва да бъде поздравен за изследователското усилие да обобщи и групира по определени категории огромен масив от данни. Този анализ дава възможност да бъдат изпълнени поставените задачи и защитени изведените хипотези.

Един от основните изводи в дисертацията е, че изборните реформи не могат да бъдат панацея за решаване на различни проблеми като избирателната активност или доверието в политиците. Качеството на политическия елит зависи от партиите, но и от гражданското общество, което стои на входа на политическия процес.

Приноси на дисертационния труд

Дисертацията има два основни приноса. На първо място, направено е задълбочено изследване на преференциалното гласуване в България. За целта дисертантът е обобщил данните от преференциалното гласуване по различни категории, които дават възможност да се анализират в дълбочина ефектите от неговото въвеждане. Събраната база-данни е ценен принос и източник на информация, която може да бъде използвана и за други изследвания по темата.

Препоръки

Работата би спечелила с разглеждане и на други законодателни промени, засягащи дейността и финансирането на партиите, които също попадат в графата „политически инженеринг“, като например измененията в Закона за политическите партии, които имат непосредствено влияние върху участието на партиите изборния процес и тяхното представяне. През 2019 г. непосредствено преди местните избори управляващото мнозинство промени закона, намалявайки драстично държавните субсидия на 1 лев за получен глас и предоставяйки на партиите възможността за неограничено финансиране от фирми и физически лица. Това отключи сериозен политически и експертен дебат във връзка стандартите и добрите практики за финансиране на политическите партии. Част от тези промени бяха ревизирани по-късно.

В заключение:

Дисертационният труд представя сериозно и задълбочено изследване с безспорни приноси и трябва са бъде оценен високо. Затова категорично подкрепям и ще гласувам „за“ присъждането на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.3. Политически науки (Политология – Български политически процес) на Димитра Димитрова Воева.

16.10.2023

София

Подпис:

доц. д-р Милен Любенов